

TRANSPARANTIE EN EXTERNE VEILIGHEID

Jaarcongres Relevant 2019 Infosessie Transparantie
Ingeborg Koopmans en Hans van Santbrink

Spreekers:

- Hans van Santbrink, advocaat
 - strafrecht, omgevingsrecht
- Ingeborg Koopmans, Officier van Justitie
 - Functioneel Parket, Milieu

Achtergrond publiek?

- Overheid: rijk, gemeenten en provincies?
- Omgevingsdiensten, Toezichthouders?
- Openbaar Ministerie?
- Vertegenwoordigers van ondernemingen? SHEQ-managers?
- Gemeentelijke Havenbedrijven?
- Bedijfsjuristen? Advocatuur?
- Consultants, ingenieursbureaus?

Onderwerp infosessie: 'transparantie' bij handhaving en vervolging

- afbakening onderwerp Infosessie
- omschrijving/definitie 'transparantie'

Vragen aan het publiek

- Wie van jullie heeft wel eens te maken met begrip ‘transparantie’? Ook in het kader van (handhaving en/of vervolging bij) externe veiligheid? Op welke wijze?
- Hebben jullie ideeën of meningen over transparantie in de communicatie tussen omgevingsdiensten en openbaar ministerie aan de ene en ondernemingen aan de andere kant?
- Hoe kijken jullie aan tegen de rol van consultants, advocaten en andere adviseurs van ondernemingen bij incidenten? Stimuleren of compliceren die openheid richting handhavers en OM?

Vragen met betrekking tot Transparantie en Externe Veiligheid

- Kan transparantie bijdragen aan externe (en interne) veiligheid?
- Hoe kan transparantie bijdragen aan externe (en interne) veiligheid?
- Wat doet transparantie met de verhoudingen tussen industrie (en andere branches), toezichthouders en openbaar ministerie?
- Wat is de rol van diverse adviseurs, bedrijfsjuristen, compliance-officers, advocaten?

Vragen met betrekking tot Transparantie en Externe Veiligheid 2

- Staan publiekrechtelijk sanctiekader en handhavingsplicht en strafrechtelijke regels en vervolgingsbeleid transparantie in de weg? Hoeveel ruimte is er voor transparantie?
- Hoe transparant kunnen (of willen) toezichthouders en openbaar ministerie zijn?
- Vrijwillige transparantie versus wettelijk verplichte transparantie
- Transparantie in strafrecht: richtlijnen versus individuele visie aanpak
OvJ: gelijke gevallen gelijk behandelen, echter, hoeveel gelijke gevallen zijn er eigenlijk?

Juridisch kader: inleiding

- juridische aspecten met betrekking tot transparantie
- bestuursrecht -> toezicht en handhaving
- strafrecht -> opsporing en vervolging
- verhouding omgevingsdiensten en openbaar ministerie

Juridisch kader: Toezicht en handhaving via het bestuursrecht

- Wetgeving externe veiligheid
- Besluit Risico's Zware Ongevallen
- Algemene wet bestuursrecht
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Wet Milieubeheer
- Vergunning

Juridisch kader: Opsporing en vervolging via het strafrecht

- Wetboek van Strafrecht (onder meer 173a en 173b)
- Wet op de Economische Delicten
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Wet Milieubeheer
- Diverse bijzondere wetten, zoals bijvoorbeeld de Arbeidsomstandighedenwet.

Verhouding Toezicht & Handhaving - Opsporing & Vervolging I

- Una via beginsel: geen bestuurlijke boete in geval van strafvervolging:
5.44 AWB en 243 Sv
 - ECLI:NL:HR:2016:237: waarschuwingsbrief en strafrechtelijke vervolging
- Ne bis in idem beginsel: geen dubbele bestraffing voor hetzelfde feit:
68 Sr
 - ECLI:NL:HR:2017:24 (randvoorwaardenkorting)

Verhouding Toezicht & Handhaving - Opsporing & Vervolging II

- Toezichthoudende bevoegdheden mogen worden gebruikt in de opsporing
 - ECLI:NL:HR:2014:135 (keuringsdierenarts in de opsporing)
- Wel is een vraag vwb het delen van informatie: de politie en BOA vallen onder de WPG, de toezichthouder onder de AVG en dat maakt dat de scheidslijn tussen de bevoegdheden wel belangrijk is

Bevoegdheden in stelsels

	Sr	WED	AWB afd 5.2
Vermoeden	Redelijk vermoeden (27 Sv)	Aanwijzingen	-
Autoriteit	Afhankelijk situatie: (95, 96 Sv)	Opsporingsambtenaren – (art.18 WED)	Toezichthouder (5:16 5:17 jo 5:11)
Ernst feit	(96 – zie 67 Sv)	-	-
Pos rechtssubject	Dulden	Medewerken (art . 24a) – des nodig uitleveren	Medewerken (5:20)
Betreden plaatsen	Nee – tenzij heterdaad + 67 Sv	Alle – (art. 20)	Ja – m.u.v. woning 5:15
Gronden / redenen	Waarheidsvinding	Belang opsporing (art. 18)	Redelijkerwijze voor vervulling taak nodig (prop + subs)

Inzichten advocaat

- Tijd van nieuwe verhoudingen?
- Climate Change: How dare you! Greta Thunberg
- The Crown, Hong Kong protesten, social media
- Publieke opinie zet alles onder druk, politiek, ondernemingen
- MVO, PR en Reputatie
- Compliance, Corporate Governance
- Publiek, omwonenden, stakeholders
- Ervaringen met de verdediging van personen en ondernemingen
- Tijd voor nieuwe verhoudingen?

Inzichten Officier van Justitie

Securitas pro poenis?

Bestaat reeds in de luchtvaart, wordt wel aangeduid als 'just culture' of 'horizontaal toezicht'

Onderzoek om te leren en niet om te 'namen en te shamen'

Maar er zijn een aantal randvoorwaarden waar aan voldaan moet zijn

Inzichten Officier van Justitie

Randvoorwaarden:

- Transparantie, alles wordt gedeeld, ook zaken die normaal gesproken vanuit concurrentieoverweging niet gedeeld worden
- Werknemers worden niet ontslagen terwijl het management blijft zitten
- Goed en controleerbaar ongevalsonderzoek
- Strafrechtelijk onderzoek blijft altijd mogelijk
- Wederzijds vertrouwen: let wel, vertrouwen komt te voet en gaat te paard.....

Stellingen, Discussie

- Toename van Transparantie in de verhouding onderneming en toezichhoudende en vervolgende overheid leidt tot toename van de externe veiligheid
- ‘Met gestrekt been er in gaan’ leidt tot afname externe veiligheid
- Een transparante opstelling bij incidenten adviseren aan ondernemingen is niet verantwoord omdat de gevolgen niet zijn te overzien
- Wij werken veilig of we werken niet!
- Veiligheid kost alleen maar en levert weinig of niets op
- Leren kan alleen zonder straffen
- Vertrouwen is goed, meten is beter!

Vragen en opmerkingen publiek

Afsluiting

- Samenvatting sessie
 - Relevantie van het onderwerp
 - Aandachtspunten
- Bedankt voor uw aandacht en uw bijdrage